

Ja podràs menjar grills i escarabats



Fàtima Alemany
Periodista

Ha arribat allò que tant has estat esperant. A partir d'aquesta setmana ja pots afegir insectes a la teva dieta mediterrània, la cadena tròfica o catastròfica depèn de com es miri. I és que el dia 4 de gener de 2023 el govern de l'Estat espanyol va publicar al BOE (pàg. 9-14) un reglament d'execució que autoritza la comercialització del grill domèstic (*Acheta domestica*) com a nou aliment. No et sembla innovador?

Perquè no es noti tant que estàs menjant grills els presenten en forma de pols parcialment desgreixada. Si fins ara et semblava remot arribar a tastar-ne algun dia, ara el difícil serà acabar aquest any sense haver-ne consumit, ja que podrà formar part de pans, panets, pasta seca, pasta farcida, galetes, pizzes, aperitius, patates fregides, cereals, en forma de barretes, per esmorzar o d'altres modalitats, entre una llarga llista de productes. Els vegans ho tindran més cru per trobar aliments exempts de la presència del regne animal.

Si bé a partir d'ara t'esforçaràs a mirar les etiquetes –podríem dir per si les mosques, perquè vist el panorama aviat també podrien passar a tenir la categoria d'aliment–, cal que t'aprenquis bé el nom en llatí, no sigui que t'ho endossin ocult en variants de la nomenclatura.

Però això no és tot: l'endemà de ser publicat aquest inquietant missatge, el BOE va superar-se reproduint gairebé el mateix text per introduir un altre insecte com a aliment: l'escarabat de les escombraries (*Alphitobius diaperinus*), conegut en castellà com a *escarabajo del estiércol* (sic). Va ser en data de 5 de gener com si es tractés d'una burla de mal gust dels reis d'Orient, o precisament perquè aquell dia massa gent estava preocupada per la negror del carbó, que algú va pensar que els escarabats, en aquest context, passarien desapercibuts. Si el BOE no fos tan real i prosaic, semblaria que el text s'endinsa en una narració de misteri: l'empresa sol·licitant és del Vietnam en el cas dels grills, i en el cas dels escarabats prové d'un *holding* fundat a París. Durant cinc anys només aquestes companyies estaran autoritzades a lucrar-se amb aquesta nova vianda. M'imagino que és per donar facilitats a Hisenda, per donar-li temps per poder escollir un nou epígraf de llicència fiscal. Està per veure si, passat aquest temps de privilegi, a qualsevol de nosaltres, quan estiguem a l'atur, se'ns obren noves oportunitats de negoci, que d'insectes no n'han de faltar, sobretot a l'estiu. Farem temporada.

La novetat tira per terra la repetida teoria de l'oferta i la demanda dels mercats, perquè que jo sàpiga la demanda és



El govern ha autoritzat la comercialització d'aquests insectes com a nou aliment

zero i l'oferta emergeix de manera espontània, pel seu compte, obeint qui sap quins interessos ocults que difícilment podrem conèixer. Se'm fa difícil treure'm de la closca la idea de ser tots plegats una mena d'animal de granja a qui han canviat el pinso: menjaràs grills perquè algú de més amunt ho ha decidit per tu, enrient-se de qualsevol consigna de sobirania alimentària o semblants quimeres.

Ves a saber, potser són delícies que fins ara no hem tingut a l'abast, potser l'Estat o el govern vetllen per nosaltres i pel nostre benestar, la nostra salut; potser el món està al revés, un cop més, i no ho sabíem. A l'Estat, no ens queda més que agrair-li la celeritat amb què dona resposta als interessos del que qualifica com a "població en general". Segur que tu no has faltat a les nombroses manifestacions públiques pel dret a menjar insectes que has vist sorgir al carrer recentment. Una mostra més de sobirania i respecte a la voluntat del poble.

El que sí que sabem és que després de molt de temps d'haver estat, tots plegats, exposats a la confrontació, polarització d'opinions, divisió, exclusió, acusació... ara per fi tenim una causa que ens ofereix l'oportunitat d'anar tots a l'una. Visca el sentit comú compartit! Que visquin els grills silvestres que canten al capvespre! Dels escarabats ja en parlarem un altre dia.

Ai, que ha arribat la IA



Enric Xicoy
Periodista i professor de
Blanquerna-URL
@enricxicoy

Aquestes últimes setmanes uns quants mitjans de comunicació s'han fet ressò de l'impacte que està tenint el ChatGPT en l'àmbit educatiu. Per a qui a hores d'ara encara no sàpiga què és ChatGPT, aquí t'explico que en dona ell mateix: "ChatGPT és un model de llenguatge desenvolupat per OpenAI. És (sic) un model basat en una xarxa neuronal de tipus *transformer*, que ha estat entrenat amb grans quantitats de text en diversos idiomes, el que li permet generar text semblant a l'humà (sic) i respondre preguntes de manera coherent i fluida. Aquest model és utilitzat per a una varietat d'aplicacions, com ara la generació de text, la traducció automàtica i la resposta a preguntes".

I qui hi ha darrere d'OpenAI? Preguntem-li: "OpenAI és una organització de recerca en intel·ligència artificial (IA) fundada per un grup de persones, entre ells els cofundadors de SpaceX i Tesla, Elon Musk, Sam Altman, Greg Brockman, Ilya Sutskever, Wojciech Zaremba, i altres. La seva visió és desenvolupar tecnologies IA de manera

segura i responsable per benefici de la societat".

Per tant, al ChatGPT li pots preguntar el que vulguis i això inclou que et faci l'exercici que t'han encarregat a l'institut o a la universitat. A la facultat on faig classe un professor ja ha enxampat l'exercici d'una estudiant fet amb aquest programa. Com? Molt senzill, li va preguntar al mateix ChatGPT si aquell text era seu i li va respondre que sí.

Hem de ser capaços de respondre amb intel·ligència humana la intel·ligència artificial i veure-la com una aliada i una oportunitat, més que no pas com una amenaça

De fet, li he demanat que em digui com podem descobrir si estem davant d'un text creat amb IA i et dona tot de pistes i conclou que "és important destacar que no sempre és (sic) possible detectar si un alumne ha utilitzat una eina de generació de text automàtic, així que és important que les ins-

L'ACCENT

Dret a l'oblit



Víctor Palomar

Les noves tecnologies ens creen dilemes que fins ara no existien. No parlaré aquí de la intel·ligència artificial, ho deixaré per un altre dia, sinó del dret a l'oblit. Abans, quan algú havia estat protagonista d'un succés i havia aparegut a les pàgines d'un diari, amb el pas dels anys tot quedava al fons d'una hemeroteca plena de pols o en la memòria borrosa de la gent més gran. La digitalització ho ha canviat tot. Un nen que teclejant el nom a un cercador descobreix que un parent molt proper –ara casat i amb fills– va ser autor fa uns anys d'un crim atroz. Un net que comparteix nom i cognom amb el seu avi i fent una recerca dels seus èxits esportius topa amb el passat del seu parent: va ser víctima d'un segrest exprés de pel·lícula per robar-li la droga que tenia a casa. Són casos reals i propers que han demanat el que s'anomena el dret a l'oblit. Hi tenen dret si ja han complert la condemna que el sistema els va imposar i s'han rehabilitat? Tenim dret tots nosaltres a saber el passat de les persones que ens envolten? Un lector ens advertia fa uns dies que el protagonista d'una notícia del diari havia estat condemnat fa anys per abusar sexualment de la seva filla. Fent una recerca a internet se'n troba tota la informació. Té dret a l'oblit, a passar pàgina i refer la vida? A partir de quan? O per un delictes tan greu, mai?

titudions educatives establissin (sic) polítiques clares per abordar el plagi i la trampa, i educar els alumnes sobre el que és considerat plagi i com evitar-lo". Ja s'està dissenyant com poder detectar amb facilitat textos creats per la IA. En tot cas, i dependent de la matèria d'estudi, hi ha moltes maneres d'encarregar tasques als estudiants en què no es pugui plagiar o generar exercicis a través d'una eina d'IA. I si un estudiant és prou intel·ligent com per fer un treball de qualitat amb l'ajuda de la IA i ens passa desapercibut potser es mereix més que un aprovat.

El debat ètic sobre la IA no és nou. Ja hi ha molta literatura, i també cinema, que n'ha parlat i des de fa temps, per exemple, *2001: una odissea a l'espai* de l'any 1968. Però el que no hauríem d'oblidar és que no existiria la IA sense que abans hi hagi hagut IH, intel·ligència humana. Si el ChatGPT et dona respostes és perquè prèviament la humanitat ha creat un pòsit de coneixement que s'ha digitalitzat i que ara està a l'abast de tothom. I també hem de tenir en compte que ha calgut una intel·ligència humana capaç de crear els algorismes que ara ens permeten cercar, jerarquitzar, ordenar i exposar en pocs segons tota aquesta informació quan la busquem.

Hauríem de començar a desempallegar-nos de la idea que allò que ens dona la IA no és real. No només ho és sinó que pot ser molt més fiable i cert que segons quines respostes que ens dona alguna IH. Precisament hem de ser capaços de respondre amb IH la IA i veure-la com una aliada, un repte i una oportunitat més que no pas com una amenaça.